

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/119703>

Please be advised that this information was generated on 2018-07-07 and may be subject to change.

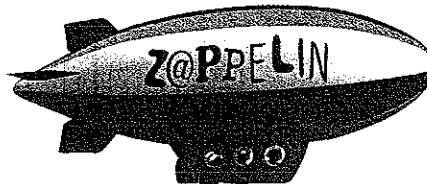
Het Z@ppelinlogeerboek op bezoek

Interactief voorlezen volgens de Taallijn VVE

In een unieke samenwerking met Z@ppelin en Teleac/NOT laten Sardes en het Expertisecentrum Nederlands via de televisie, door informatie in een apart boek en op een website zien hoe leuk het voorlezen aan jonge kinderen kan zijn. Interactie vormt hierbij het sleutelwoord.

We weten uit ervaring maar ook via onderzoek dat peuters veel leren van het voorlezen van prentenboeken. Ze breiden hun woordenschat uit omdat moeilijke woorden in de context van het boek verduidelijkt worden. Ze leren ook hoe verhalen in elkaar zitten in termen van de verhaallijn: wat is het probleem, en hoe loopt het verhaal af? Al luisterend naar een verhaal doen ze kennis op waarmee ze op latere leeftijd voorbereid worden op het leren lezen en schrijven. Deze kennis over aspecten van taal ontstaat niet vanzelf, maar door de interactie tussen de voorlezer en zijn of haar publiek. De interactie is essentieel omdat je taal alleen maar leert gebruiken wanneer je in contact treedt met anderen. Deze zienswijze wordt verder uitgewerkt in de *Taallijn VVE*.

Wanneer we het hebben over interactief taalonderwijs op peuterspeelzalen, doelen we daarmee op een situatie waarin peuters uitgedaagd worden om

na te denken en mee te praten over datgene wat er rondom hen heen gebeurt. Het interactief

voorlezen van een prentenboek is een middel waarmee peuterleidsters bij uitstek kunnen proberen om dergelijke gesprekken op gang te brengen. In prentenboeken die gericht zijn op de belevingswereld van peuters komen immers thema's aan bod waarmee kinderen uitgedaagd worden om hun eigen kennis en ervaringen met de leidster en de andere kinderen te delen.

Taallijn VVE

De *Taallijn VVE* is een initiatief van het Expertisecentrum Nederlands en Sardes in opdracht van het Ministerie van OGenW. De Taallijn bestaat uit handleidingen (prototypen) en scholingsmodules gericht op peuterleidsters. Zij leren aan de hand van deze materialen en onder begeleiding van regionale schoolbegeleidingsdiensten hoe ze interactief taalonderwijs kunnen toepassen in hun peutergroep.

Meer informatie:

Miek Hoogbergen (Sardes), Postbus 2357, 3500 GJ Utrecht, tel. 030 2326200, e-mail secretariaat@sardes.nl.

Judith Stoep (Expertisecentrum Nederlands), Postbus 9104, 6500 HE Nijmegen, e-mail j.stoep@taalonderwijs.nl.

Spannend! De kinderen uit Ingrid's groep gaan helemaal op in de avonturen van Kikker en Eend

Van de peuterspeelzaal naar huis... en weer terug!

In de maanden november en december, met een uitloop in januari, zal een vijftal prentenboeken centraal staan in de Z@ppelinprogrammering op Nederland 3. Aan de hand van animaties van de tekeningen worden de prentenboeken in diverse situaties vertoond. We zien verschillende peuterleidsters die het boek in hun groep voorlezen, en ouders die op hun beurt samen met hun kinderen de wereld van het boek ontdekken. Deze wisselwerking tussen peuterspeelzaal en thuis is ook de kerngedachte achter de campagne. Door de speciaal gemaakte Z@ppelinLogeerkoffer kunnen de peuters de boeken die centraal staan op de televisie en die voorgelezen worden op de peuterspeelzaal, om beurtten mee naar huis nemen. Iedere peuter zal natuurlijk geweldig trots zijn wanneer hij of zij het koffertje meekrijgt! Thuis lezen ze het boek met hun ouders, die in de kof-

Met eigen dekentjes en knuffels doen de kinderen mee als Sherly voorleest uit Het dekentje van Deesje

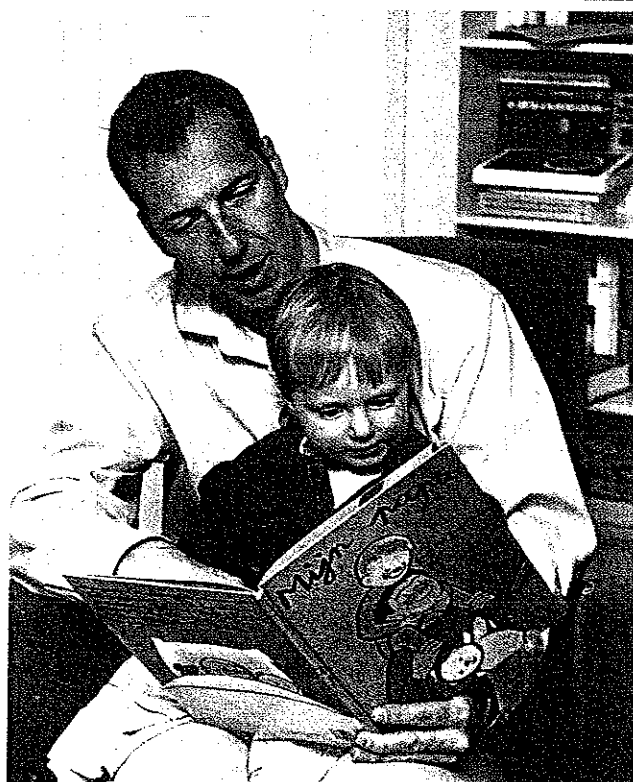
fer ook tips vinden waarmee ze het voorlezen aantrekkelijker kunnen maken voor de kinderen. In een brochure met voorlees- en verwerkingssuggesties wordt daarnaast nog uitgebreider ingegaan op de wijze waarop ouders en peuterleidster meer interactief kunnen voorlezen. De ouders kunnen verder in een logboekje hun voorleeservaringen bij het boek opschrijven. Als de peuter bij de eerstvolgende komst naar de peuterspeelzaal de koffer met het boek weer meeneemt, heeft zij of hij natuurlijk van alles te vertellen over het boek. Zo zorg je er als leidster voor dat alle kinderen mee kunnen praten over het boek. De televisieprogramma's rondom de boeken in het blok van Z@ppelin, zullen er zeker ook voor zorgen dat het boek bekend raakt, en dat de kinderen in groeiende mate zélf vragen om voorgelezen te worden.

Herhaald voorlezen van hetzelfde boek

Omdat de peuters op deze manier op verschillende momenten en in verschillende contexten in een korte periode steeds weer met hetzelfde boek in contact komen, leren ze er ook optimaal van. Moeilijke woorden die in het boek voorkomen, kunnen in een aantal stappen verduidelijkt worden, zodat de woordenschat van de kinderen groter wordt. En het herhaald voorlezen van prentenboeken is niet alleen leerzaam; we zien dat jonge kinderen er ook om vragen om steeds weer dezelfde boeken voorgelezen te krijgen. Door de herhaling krijgen ze steeds meer grip op de verhaallijn, en kunnen ze ook beter meedoen en plezier beleven wanneer het boek wordt voorgelezen.

Boeken met een verhaal

Eén van de boeken die voor het voetlicht wordt gebracht is *Het luie lieveheersbeestje*. Dit vrolijk geïllustreerde prentenboek voor peuters bevat alle kenmerken die belangrijk zijn voor de totstandkoming van goede interactie. Er zit een duidelijke verhaallijn in het boek die voorspellingen uitlokt bij de kinderen: waar zou het lieveheersbeestje nou eens lekker kunnen gaan slapen? De illustraties en de teksten ondersteunen elkaar, en vertellen beide het verhaal op hun eigen wijze. De moeilijke woorden worden verduidelijkt door de tekeningen, en het verhaal levert ook aanwijzingen

Vader Gert en zoon Mart lezen samen Mijn papa

om de kennis rondom bepaalde peuterthema's uit te breiden: zie die tijger eens brullen, kun jij dat ook?

Ook de andere prentenboeken *Hoe Tito zijn neus kwijtspeelde*, *Ik wil niet naar bed* en *Dag!* voldoen aan deze criteria die gericht zijn op het stimuleren van interactie. Het laatste prentenboek dat te zien zal zijn is *Ik wil de maan*. Dit boek, dat uitgeroepen is tot het Prentenboek van het Jaar, staat centraal aan het einde van de programmareeks rondom de prentenboeken. Het vormt de brug tussen de Z@ppelinLogeerboekactie en De Nationale Voorleesdagen van CPNB en Stichting Lezen eind januari 2004. ●

Judith Stoep van het Expertisecentrum Nederlands en Miek Hoogbergen, werkzaam bij Sardes, zijn projectleiders van de Taallijn VVE. Samen met Cathy Spierenburg, programma-coördinator van Z@ppelin, en Yvonne Willemsen van Teleac/NOT zijn zij verantwoordelijk voor de Z@ppelinLogeerboekcampagne.

(Foto's: Judith Stoep)

Voorlezen bij Z@ppelin

In de laatste twee maanden van dit jaar worden op Nederland 3 de prentenboeken uit de Z@ppelinLogeerboekactie voorgelezen. De televisieuitzending van de prentenboeken is gestart op dinsdag 4 november om 15.55 uur. Iedere zaterdagochtend wordt de uitzending herhaald om 7.05 uur.